

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 22.06.2006
KOM(2006) 319 v konečném znění

**SDĚLENÍ KOMISE
RADĚ A EVROPSKÉMU PARLAMENTU**

Směrem k udržitelnému evropskému odvětví vína

{SEK(2006) 770
SEK(2006) 780}

SDĚLENÍ KOMISE RADĚ A EVROPSKÉMU PARLAMENTU

Směrem k udržitelnému evropskému odvětví vína

SOUVISLOSTI

Toto sdělení představuje iniciativu Komise v rámci pokračujících reforem společné zemědělské politiky (dále jen „SZP“) z roku 2003¹, 2004² a 2005³, které se vztahují na všechna hlavní odvětví kromě odvětví vína a ovoce a zeleniny. Porušení rovnováhy mezi nabídkou a poptávkou v odvětví vína a rostoucí problémy na evropském a mezinárodním trhu s vínem vyžadují reformu tohoto odvětví. K tomu také směřuje politika Společenství v oblasti udržitelného rozvoje schválená na zasedání Evropské rady v Göteborgu⁴, v oblasti větší konkurenceschopnosti v souvislosti s obnovenou lisabonskou strategií⁵ a v oblasti zjednodušení a zlepšení právní úpravy SZP⁶.

Evropská unie (dále jen „EU“) je vedoucím producentem, spotřebitelem, vývozcem a dovozcem vína. Jakost evropského vína je uznávána po celém světě. Je to zásluhou staletí kvalitního vinařství, které dodává spotřebitelům na celém světě produkty výborné jakosti. Vinohradnictví navíc vytváří hodnotnou krajinu a umožňuje výnosné využívání půdy, která by jinak možná byla opuštěna – což jsou přínosy pro životní prostředí, jestliže je produkce k životnímu prostředí ohleduplná.

Odvětví vína v EU představuje důležitou ekonomickou činnost, zejména co se týče zaměstnanosti a výnosu z vývozu. Při více než 1,5 milionu podniků využívajících 3,4 miliony ha (2 % zemědělské plochy zemí EU-25) představovala produkce vína v roce 2004 celkem 5,4 % zemědělské výroby. Asi 10 % hodnoty zemědělské výroby představuje produkce vína ve Francii, v Itálii, v Rakousku, v Portugalsku, v Lucembursku a ve Slovinsku a o něco méně ve Španělsku.

Nařízení Rady (ES) č. 1493/1999 o společné organizaci trhu s vínem zavedlo v EU komplexní režim, zejména co se týče produkčního potenciálu, tržních mechanismů, enologických postupů, zařazení druhů vín, označování vína etiketami a obchodu. Nejasnost zvyšují doplňující úrovně pravidel na národní a regionální úrovni. To souvisí se subsidiaritou, ale zjednodušení a transparentnost jsou také oprávněným cílem.

Četné režimy podpor i poskytovaná úroveň podpory zůstaly několik let beze změn. Všechna opatření financovaná z rozpočtu Společenství musí být přezkoumána, zejména vzhledem ke zvyšující se tendenci k nouzové destilaci nejen co se týče stolního vína, ale i „jakostního vína“ stanovených pěstitelských oblastí (dále jen „jakostní víno s. o.“). Nouzová destilace, která bývala výjimkou, se stále více stává obvyklou praxí uplatňovanou ve třech z posledních

¹ Všeobecná reforma SZP.

² Bavlna, chmel, olivový olej, tabák.

³ Cukr.

⁴ Závěry předsednictva ze dne 15.–16. června 2001.

⁵ KOM(2005) 24 v konečném znění.

⁶ KOM(2005) 509 v konečném znění.

pěti let. Několik členských států o ni v hospodářském roce 2005/06, přes snížení produkce o 11 %, žádalo u významného množství stolního vína a „jakostního vína“. Proto je nutné zajistit, aby budoucí politika byla efektivní z hlediska nákladů a aby byly peníze dobře vynakládány. Kromě toho byly z hlediska veřejného zdraví vyjádřeny obavy, že podpora na destilaci konzumního alkoholu uměle snižuje cenu vinných destilátů, které mají vysoký obsah alkoholu.

Bylo provedeno posouzení dopadů zahrnující možné alternativy nové politiky Společenství pro odvětví vína za účelem zajištění součinnosti s ostatními politikami Společenství. Představuje práci všech příslušných útvarů Komise a předkládá se spolu s tímto sdělením.

Komise zahájila veřejnou diskusi o budoucí politice seminářem o víně se zúčastněnými stranami dne 16. února 2006. Dokumenty ze semináře jsou k dispozici na webové stránce Evropské komise⁷. Poradní skupina pro víno projednávala také možné scénáře reformy. Kromě toho se uskutečnila četná dvoustranná jednání se širokým okruhem zúčastněných stran.

1. SOUČASNÝ STAV A STŘEDNĚDOBÁ PROGNÓZA PRO TRH S VÍNEM

Evropským problémem nadprodukce se od roku 1975/76 zabývá politika omezování produkčního potenciálu a podporování konečného vzdání se vinohradnictví v produkčních oblastech, která přispěla ke snížení ze 4,5 milionů ha v roce 1976 na 3,2 miliony ha v roce 2005. Od roku 1996 však nepovinné provádění režimu klučení členskými státy vedlo k nižšímu využívání režimu, což společně s přidělením práv na novou výsadbu prakticky neutralizovalo dřívější úspěchy. Výroba vín⁸ se v posledních pěti hospodářských letech pohybovala v zemích EU-25 v rozmezí 166 až 196 milionů hl. Podíl jakostního vína s. o. na celkové výrobě vína se v EU zvyšuje a v současné době je téměř stejný jako podíl stolního vína.

Spotřeba vína EU v posledních desetiletích značně a soustavně klesala. Tento vývoj ovlivnil obzvláště stolní víno, zatímco spotřeba jakostního vína s. o. roste, takže podíl těchto vín je téměř stejný.

Od roku 1996 roste objem dovozů vína do zemí EU-25 tempem 10 % za rok a v roce 2005 dosáhl téměř 11,8 milionů hl. Takzvaná vína „Nového světa“ připravila vína EU o velkou část tržního podílu. Objem vína vyváženého ze Společenství se od roku 1996 zvyšuje, avšak mnohem pomaleji než dovoz, a v roce 2005 dosáhl asi 13,2 milionů hl. Celkově zůstává EU čistým vývozcem vína.

Za předpokladu, že se společná organizace trhu s vínem nezmění, a na základě očekávaných směrů vývoje v produkci, spotřebě a dynamice obchodu se podle střednědobého výhledu pro odvětví vína EU do roku 2010/2011 nadvýroba vína zvýší na 27 milionů hl (15 % výroby) nebo na 15 milionů hl (8,4 % výroby), jestliže množství destilovaná s podporou odvětví konzumního alkoholu nebudou považována za přebytek. Přebytek je obzvláště závažným problémem u stolního vína, ale situace jakostního vína s. o. se také zhoršila. Rovnováha vína zemí EU-27 je nastíněna v posouzení dopadů.

⁷ Na adrese http://europa.eu.int/comm/agriculture/capreform/wine/index_en.htm.

⁸ Celková výroba vín = vinifikovaná výroba + výroba hroznového moštu a hroznových šťáv.

2. SPOLEČNÁ ORGANIZACE TRHU S VÍNEM DNES

Společná organizace trhu s vínem je řízena komplexní, ale složitou soustavou nástrojů politiky. Tři opatření se zaměřují na řízení produkčního potenciálu omezováním práv na výsadbu a podporováním strukturálních zlepšení pomocí a) trvalého vykloučení a b) programů restrukturalizace/přeměny zaměřených na přizpůsobování jakosti a množství poptávce spotřebitelů. Omezení práv na výsadbu, včetně zákazu nové výsadby platí do 31. července 2010.

Opatření vnitřního trhu zahrnují tradiční opatření, jako je nouzová destilace přebytkového vína a destilace přebytkového vína z odrůd s dvojitým zařazením. Cílem je omezit snižování cen. Dále je to povinná destilace vinných kalů a matolin, které jsou vedlejšími produkty vinifikace, za účelem vyloučení úplného vylisování hroznů a zlepšení jakosti vína. Konečně je to destilace stolního vína na konzumní alkohol pro použití v odvětví destilátů, jejímž účelem je zachovat některé části odvětví konzumního alkoholu jako tradiční odbytiště vína.

Aby se zabránilo narušení trhu a jeho důsledkům, je vyplácena podpora na dočasné soukromé skladování vína a hroznového moštu. Navíc je k dispozici podpora pro alternativní používání hroznového moštu, zejména na obohacování a hroznovou šťávu. Společná organizace trhu zahrnuje také tradiční obchodní mechanismy, jako jsou cla, náhrady a licence. Také byly uzavřeny dohody s nečlenskými zeměmi EU.

Společná organizace trhu s vínem zahrnuje na rozdíl od většiny ostatních organizací trhu celý soubor pravidel upravujících definice, jakostní víno s. o. a stolní víno se zeměpisným označením, enologické postupy a označování vína etiketami, a zajišťuje tak spotřebitelům uspokojivou a transparentní úroveň jakosti.

3. PROBLÉMY SPOJENÉ SE SOUČASNOU SPOLEČNOU ORGANIZACÍ TRHU A S MĚNÍCÍMI SE POMĚRY

3.1. Situace na trhu

- Spotřeba vína v EU klesá asi o 750 000 hl nebo-li o 0,65 % ročně.
- Struktura spotřeby obecně a zejména struktura spotřeby vína se mění stejně jako životní styl.
- Strukturální přebytek se odhaduje na asi 15 milionů hl vína, což se přibližně rovná 8,4 % výroby vín zemí EU-27.
- Intervence pomocí destilace je nutná k tomu, aby se každý rok odebralo z trhu asi 15 % výroby vín.
- Zásoby vína, které překračují jednorocní výrobu, se zvyšují a jejich odbytové vyhlídky jsou malé. Tím se stlačují ceny a příjmy producentů.
- Dovozy se zvyšují vyšším tempem než vývozy, rozdíl se zmenšuje a dovozy mohou brzy převýšit vývozy. Světový obchod s vínem je již vysoce liberalizovaný a dovozní clo na víno je v EU na nízké úrovni.

- Silný nárůst výroby a prodeje vín „Nového světa“ upozorňuje na nutnost lepší konkurenceschopnosti producentů vína EU.

3.2. Regulace produkčního potenciálu

- Přínos zákazu práv na výsadbu k omezení produkčního potenciálu je omezován v důsledku udělování dodatečných práv na novou výsadbu a zvyšování výnosů v některých členských státech.
- Práva na výsadbu zvyšují výrobní náklady a působí jako brzda racionalizace struktury podniků, která snižuje konkurenceschopnost.
- Nečlenské země EU nepoužívají taková pěstební omezení.
- Režim restrukturalizace a přeměny umožnil producentům přejít do vyšší kategorie „jakostního vína“, ale mohl by také vést ke zvýšení výroby. Někdy se může vztahovat na běžnou obnovu, což by vedlo ke zmaření jeho účelu.
- Režim klučení se od roku 1996 prakticky přestal používat.
- Po mnoha letech se některé členské státy ještě nezabývaly takzvanými neoprávněnými vinicemi (vysazenými přede dnem 1. září 1998) nebo klučením některých takzvaných nedovolených vinic (vysazovaných ode dne 1. září 1998). Plochy, jejichž dodatečné povolení bylo zamítnuto a které jsou ještě zkoumány, představují asi 68 100 ha nebo-li asi 2 % celkové osázené plochy vinic EU-25.

3.3. Opatření na podporu trhu

- Opatření na podporu trhu ve formě destilace nejsou z hlediska zabezpečení příjmu pěstitelů révy příliš účinná a slouží jako stálé odbytiště umožňující existenci neprodejného přebytku.
- Nouzová destilace určená k řešení konjunkturálních přebytků se používá jako strukturální opatření a nyní se vztahuje také na „jakostní vína“.
- Z režimu podpory soukromého skladování se stalo strukturální opatření. Náklady na skladování vína by mělo nést odvětví.

3.4. Enologické postupy, zeměpisná označení a označování vína etiketami

- Nepružnost postupů pro přijímání a úpravu enologických postupů je na překážku konkurenceschopnosti.
- Nařízení EU jsou příliš složitá, obzvláště pokud jde o definice, enologické postupy a zařazení, tj. jakostní víno s. o., stolní víno se zeměpisným označením a stolní víno.
- Co se týče jakostního vína s. o., neexistuje na mezinárodní úrovni koncepce „*jakosti*“ a právní předpisy Společenství neobsahují odkaz na pojem „zeměpisné označení“, jak je definován v Dohodě o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví (dále jen „dohoda TRIPS“) WTO. Kromě toho v posledních

desetiletích došlo k nárůstu počtu jakostních vín s. o. a stolních vín se zeměpisným označením, což vede k dezorientaci spotřebitelů, oslabuje politiku zeměpisného označování v EU a mimo její území a přispívá ke zhoršování situace na trhu.

- K označování vín etiketami:
 - spotřebitelé jsou dezorientováni etiketami vín, což je výsledkem složitého právního systému sestávajícího ze směsice právních nástrojů, které upravují rozdílně různé druhy vín a některé údaje v závislosti na výrobku;
 - některá neflexibilní pravidla pro označování vín etiketami jsou na překážku marketingu evropských vín. Hlavním nedostatkem je zákaz označování ročníku sklizně a názvu odrůdy na stolním víně bez zeměpisného označení;
 - nečlenské země EU často kritizují evropskou politiku označování vín etiketami, pokud jde o prodejní název (například jakostní víno s. o., stolní víno se zeměpisným označením a stolní víno), používání nepovinných označení, ochranu tvarů lahví a politiku týkající se tradičních výrazů. V této souvislosti by měl přezkum pravidel označování vína etiketami brát v úvahu jejich dopad na dovozy ze třetích zemí a na mezinárodní závazky Evropského společenství.
- Nezávislá analýza naznačuje, že vhodná liberalizace enologických postupů v souladu s pravidly Mezinárodního úřadu pro révu a víno (OIV) a označování vína etiketami více zaměřené na spotřebitele by umožnily producentům vína v EU rozšíření odbytišť a zlepšení marketingu, čímž by se zvýšila jejich konkurenceschopnost a snížila strukturální nerovnováha.

3.5. Zdraví a životní styl

V posledních letech vzrostlo znepokojení nad zvyšující se tendencí vysoce rizikové spotřeby alkoholu mezi mladými lidmi. Zdá se však, že u starších lidí má alkohol blahodárný vliv na zdraví. Informace o výhodách a prospěšnosti střídmé a zodpovědné konzumace vína, stejně jako informace o škodlivých účincích alkoholu musí být poskytnuty všem, koho se to týká. Mělo by se to projevit v politice Společenství.

4. CÍLE NOVÉ POLITIKY EU V ODVĚTVÍ VÍNA

V tomto kontextu by budoucí režim měl zajistit udržitelnost pro producenty, hladkou integraci Bulharska a Rumunska a řádné dodržování našich mezinárodních závazků. Odvětví vína v EU vyrábí nejlepší víno na světě a má obrovský potenciál, který by měl být udržitelným způsobem dále rozvíjen. Tato politika musí také reagovat na měnící se poměry za účelem:

- zvyšování konkurenceschopnosti producentů vína v EU; posílení pověsti jakostního vína EU jako nejlepšího na světě; znovuzískání starých trhů a proniknutí na nové trhy v EU a po celém světě;
- vytvoření režimu v oblasti vína, který funguje na základě jasných, jednoduchých a účinných pravidel, která udržují rovnováhu mezi nabídkou a poptávkou;
- vytvoření režimu v oblasti vína, který zachová nejlepší tradice výroby vín v EU, posílí sociální strukturu četných zemědělských oblastí a zajistí, aby veškerá výroba byla šetrná k životnímu prostředí.

Nová politika EU v oblasti vína by rovněž měla řádně zohlednit zvýšené obavy společnosti o zdraví a ochranu spotřebitelů.

5. MOŽNOSTI VYHODNOCENÉ V POSOUZENÍ DOPADŮ, KTERÉ NEPOSKYTUJÍ DOSTATEČNÉ ŘEŠENÍ

Komise vzala v úvahu situaci odvětví a cíle politiky, kterých má být dosaženo, a posoudila čtyři možnosti reformy společné organizace trhu s vínem. Tři z těchto možností – zachování současného stavu, reformování společné organizace trhu v souladu s modelem reformy SZP a prosazování úplné deregulace – neposkytují dostatečné odpovědi na problémy, potřeby a zvláštnosti odvětví vína.

5.1. Zachování současného stavu s možností některých omezených úprav

Vzhledem k vážným potížím současné společné organizace trhu z hlediska:

- dosažení lepší tržní rovnováhy,
- správného používání pravidel v některých členských státech, zejména pěstebních omezení, a
- souladu s reformovanou SZP

by pouhá kosmetická změna nebyla ekonomicky ani politicky udržitelná.

Současná společná organizace trhu ani neodstranila přebytky, ani nevyřešila další problémy, zejména ztrátu konkurenceschopnosti, jak na to poukazují žádosti o nouzovou destilaci a zvyšující se podíl vín z nečlenských zemí EU na trzích EU. Mezi různými zúčastněnými stranami panuje všeobecná shoda v tom, že je zapotřebí velkých změn.

5.2. Reforma podle zásad reformy SZP

Hlavní inovace reformy SZP spočívá v odbourání vazby mezi přímými platbami a druhem produkce a v zavedení režimu jednotné platby. Významnými výhodami jsou pružnost hospodaření, tržní zaměření a soulad se zásadami WTO díky zařazení do kategorie „green box“. Jedním z možných hlavních bodů reformy by bylo převedení celého rozpočtu společné organizace trhu s vínem nebo jeho části na přímé platby za vinice, které by mohly být zahrnuty do režimu jednotné platby. Další

výhody by spočívaly ve větším zjednodušení a v zavedení pravidel podmíněnosti pro všechny pěstitele révy. Na rozdíl od ostatních odvětví by však neexistoval jasný spravedlivý způsob rozdělování nároků na režim jednotné platby.

Na základě dostupného rozpočtu by potenciální výše oddělené platby byla velmi malá pro trvalé kultury a pravděpodobně by mnohým pěstitelům nenahradila ztrátu podpory trhu.

Zrušení tržních opatření provázené oddělenou podporou příjmů přenáší plnou odpovědnost za přizpůsobení se změněné tržní situaci na producenty. Pokud by byl tento režim skutečně důsledně prováděn, mělo by být dosaženo vyváženého trhu, ale až ve střednědobém až dlouhodobém horizontu, a pravděpodobně jen po větší krizi v odvětví vedoucí k rozsáhlému procesu přizpůsobování.

5.3. Deregulace trhu s vínem

Varianta úplné deregulace by znamenala zrušení všech nástrojů politiky pro řízení produkčního potenciálu a trhu. Nástroje jako zákaz nové výsadby a klučení, politika restrukturalizace a přeměny a všechna tržní opatření by byly zrušeny, což by vedlo k úplné liberalizaci odvětví. Rozpočet by byl buď snížen nebo převeden na druhý pilíř politiky rozvoje venkova obecně.

Výsledkem tvrdé úpravy vyžadované okamžitým prováděním této politiky a nedostatečných průvodních strukturálních opatření by v krátkodobém horizontu byly citelné negativní hospodářské a sociální dopady na dotčené regiony.

6. ZÁSADNÍ REFORMA SPOLEČNÉ ORGANIZACE TRHU S VÍNEM

Po identifikaci problémů a potenciálu odvětví a jeho zvláštností a po provedení hloubkového rozboru obsaženého v posouzení dopadů je zřejmé, že je zapotřebí zachovat zvláštní společnou organizaci trhu s vínem, která však musí být nepochybně zásadně reformována.

Stěžejním úkolem je přizpůsobit regulační rámec a produkční struktury za účelem dosažení udržitelného a konkurenceschopného evropského odvětví vína s dlouhodobou perspektivou a současně zajistit co nejefektivnější použití rozpočtových prostředků z hlediska nákladů.

Komise považuje tuto možnost za nejvhodnější odpověď na tyto úkoly. Byly určeny dvě varianty. První nabízí rychlá řešení současných potíží, ale vyžadovala by rychlé a náročné přizpůsobení odvětví. Druhá varianta by vedla ke stejnému výsledku, ale byla by zaváděna postupně v průběhu doby, což by umožnilo přizpůsobovat hospodářství venkova a sociální strukturu plynuleji.

6.1. Zásadní reforma společné organizace trhu – varianta A – v jednom kroku

Zrušení práv na výsadbu a režimu klučení

Systém omezování práv na výsadbu by mohl skončit buď dnem 1. srpna 2010 nebo by mohl být zrušen okamžitě. Pravidla týkající se přístupu k zeměpisným označením by však ve skutečnosti omezila počet hektarů.

Současně by byl zrušen také současný režim klučení.

Každý hektar vinice vyklučeny na náklady zemědělce by se stal součástí plochy způsobilé pro režim jednotné platby.

6.2. Zásadní reforma společné organizace trhu – varianta B – ve dvou krocích

Tato metoda je obdobná metodě přijaté pro odvětví cukru – první fáze obnovuje tržní rovnováhu a druhá fáze vytváří lepší konkurenceschopnost, včetně zrušení práv na výsadbu. Hlavním znakem varianty B by byla strukturální úprava, tj. dočasná obnova režimu klučení. Systém omezení práv na výsadbu by byl prodloužen do roku 2013, kdy by jeho platnost vypršela. Nejméně konkurenceschopní producenti vína by měli silnou motivaci k prodeji svých práv na výsadbu. Lze očekávat, že konkurenceschopní producenti se zaměří více na konkurenceschopnost svého podniku, protože náklady na práva na výsadbu již nebudou bránit rozšiřování. Ze střednědobého až dlouhodobého hlediska by to znamenalo snížení jejich pevných nákladů výroby.

Prémie na klučení bude stanovena na lákavou úroveň. Pro povzbuzení k jejímu využívání od prvního roku by výše prémie po zbývajícím období práv na výsadbu klesala. Cílem je vyklučit v EU 400 000 ha v období pěti let při nejvyšší celkové podpoře ve výši asi 2 400 milionů EUR.

Pěstitelé révy by měli mít možnost rozhodnout se, zda provádět nebo neprovádět klučení.

Zemědělská plocha dříve využívaná pro produkci vinné révy by po vyklučení byla považována za plochu způsobilou podle režimu jednotné platby a byla by na ni přidělena oddělená přímá platba odpovídající průměru v regionu.

Finanční rámec pro členský stát by mohl být navýšen o určitou částku za vyklučeny hektar.

Aby se zabránilo znehodnocování půdy, vázaly by se k premiím na klučení minimální environmentální požadavky.

6.3. SPOLEČNÉ ZNAKY VARIANT A A B

Obě varianty obsahují společná opatření, jako:

6.3.1. *Zrušení opatření pro řízení trhu a zavedení opatření zaměřených více na budoucnost*

Od prvního dne by byly zrušeny nástroje pro řízení trhu, a to:

- podpora na destilaci vedlejších produktů,
- podpora na destilaci konzumního alkoholu a destilaci vína z odrůd s dvojitým zatříděním,
- podpora soukromého skladování,
- podpora na mošt v souvislosti s obohacováním a na výrobu hroznové šťávy.

Opatření pro nouzovou destilaci by bylo zrušeno nebo nahrazeno alternativním mechanismem bezpečnostní sítě s užitím národního finančního rámce.

6.3.2. *Národní finanční rámec*

Každému členskému státu vyrábějícímu víno by byl poskytnut rozpočtový rámec vypočtený podle objektivních kritérií, z něhož by bylo přípustné financovat podle vlastní volby opatření ze stanoveného seznamu. Podle varianty A by však na začátku bylo k dispozici více zdrojů vzhledem k neexistenci výdajů na klučení.

Tento finanční rámec by mohly členské státy používat například na některá opatření k řešení krizí, jako na živelní pojištění, na poskytnutí základní ochrany proti příjmovým krizím, na administrativní náklady na vytvoření vzájemného fondu specifického pro odvětví⁹ a na opatření, jako je sklizeň v zeleném stavu. Jeho použití by podléhalo některým společným pravidlům (včetně minimálních pravidel v oblasti životního prostředí), aby se zabránilo narušování hospodářské soutěže, a schválení specifického národního programu Komisí.

Režim restrukturalizace/přeměny vinic by byl podporován v rámci národního finančního rámce.

6.3.3. *Rozvoj venkova*

Mnohá opatření by mohla být součástí plánů rozvoje venkova přijatých členskými státy. Podpora předčasného odchodu do důchodu a agro-environmentální podpora by mohly být pro pěstitele révy významnou pobídkou a přínosem. Zemědělci, kteří se s konečnou platností rozhodnou ukončit veškerou komerční hospodářskou činnost za účelem převedení podniku na jiné zemědělce, mohou získat nejvýše 18 000 EUR/rok a nejvýše 180 000 EUR na období nejdéle patnácti let. Agro-environmentální opatření na krytí dodatečných nákladů a zisku ušlého při obstarávání a udržování vinohradnické půdy/kulturní krajiny mohou činit nejvýše 900 EUR/ha po dobu pěti až sedmi let. Vzhledem k již probíhajícímu procesu plánování rozvoje venkova na období 2007–2013 a za účelem podpoření těchto opatření by byl nutný přesun prostředků mezi rozpočtovými liniemi (trh a přímé platby na jedné straně a rozvoj venkova na straně druhé), přičemž by tyto prostředky byly vyhrazeny pro vinařské oblasti v souladu s postupem použitým v odvětví tabáku a bavlny. Tyto programy rozvoje by mohly v budoucnu hrát důležitou roli v hospodářské prosperitě zúčastněných stran v odvětví vína a v ochraně životního prostředí ve vinařských oblastech.

6.3.4. *Politika jakosti / zeměpisná označení*

Politika jakosti by se díky následujícím opatřením stala jasnější, jednodušší, průhlednější, a tím účinnější:

- a) Významná revize současného regulačního rámce pro jakost s cílem zlepšit soulad politiky jakosti ES s mezinárodními pravidly. Zejména by měl být jasně sladěn s ustanoveními dohody TRIPs. Kromě toho by měla být politika jakosti vína zahrnutá ve společné organizaci trhu uvedena v soulad s horizontální

⁹ KOM(2005) 74 v konečném znění.

politikou jakosti (týkající se chráněného zeměpisného označení a chráněného označení původu). Komise navrhuje zavést dvě třídy vín: víno bez zeměpisného označení a víno se zeměpisným označením. Vína se zeměpisným označením by se dále dělila na vína s chráněným zeměpisným označením a na vína s chráněným označením původu. Musel by být zaveden postup registrace a ochrany zeměpisných označení.

- b) Koncepce jakostních vín EU se zakládá na přístupu zeměpisného původu (jakostní vína stanovených pěstitelských oblastí). EU chce tuto koncepci potvrdit, přizpůsobit, propagovat a rozšířit po celém světě.
- c) Rozšíření úlohy mezioborových organizací, aby mohly kontrolovat a řídit jakost vína vyrobeného na jejich územích. Posíleny by měly být také kontrolní nástroje, zejména pokud jde o výrobu „vin de cépage“.

6.3.5. *Enologické postupy*

Ohledně enologických postupů by Komise navrhla:

- převést odpovědnost za schvalování nových enologických postupů nebo za změny stávajících enologických postupů, včetně převzetí *acquis*, z Rady na Komisi;
- uznat enologické postupy úřadu OIV a na úrovni Komise je postupně začlenit do nařízení Komise;
- povolit, aby mohly být již mezinárodně schválené enologické postupy používány v EU k výrobě vína na vývoz do příslušných míst určení;
- zrušit požadavek na minimální přirozený obsah alkoholu u vína, který se stane přebytečným v důsledku navrženého omezení obohacování a toho, že pro víno uváděné na trh je stanoveno zákonné minimum obsahu alkoholu vztahované na objem;
- zajistit přijatelnou minimální úroveň péče o životní prostředí v procesu výroby vína.

6.3.6. *Obohacování*

Reforma odvětví cukru vyzdvihuje problém používání cukru místo moštu při obohacování obsahu alkoholu vína. Jsou tři možnosti: zvýšení podpory na mošt s cílem vyrovnat snížení ceny cukru, ponechání úrovně podpory beze změny, což může narušit rovnováhu, nebo zrušení podpory a zákaz používání cukru. Celkově Komise považuje za nejvýhodnější poslední jmenovanou variantu, neboť by vedla k významným úsporám v rozpočtu a zlepšila odbytové možnosti pro mošt.

Komise dále navrhuje snížit maximální úroveň obohacení (hroznovým moštem) na 2 % s výjimkou vinařské zóny C (tedy některých částí Francie, Španělska, Portugalska, Slovenska, Itálie, Maďarska, Slovinska, Řecka, Kypru a Malty), kde by maximální úroveň měla činit 1 %.

6.3.7. *Označování vína etiketami*

Komise navrhuje zjednodušit předpisy pro označování vína etiketami vytvořením jednotného právního rámce vztahujícího se na veškeré druhy vína a náležitosti s nimi související. Tento rámec by byl přizpůsoben jednoznačným potřebám spotřebitelů a lépe by se shodoval s politikou jakosti vína. Zejména by to znamenalo:

- převedení působnosti Rady na Komisi;
- používání jednotného právního nástroje pro všechna vína doplněním pravidel obsažených v horizontální směrnici 2000/13/ES o označování náležitě tak, aby byly uspokojeny zvláštnosti odvětví vína z hlediska povinných a nepovinných požadavků na označování;
- zlepšení pružnosti politiky označování vína etiketami při zohlednění politik WTO pomocí: 1) odstranění rozdílu mezi pravidly označování vína se zeměpisným označením a bez zeměpisného označení, především usnadněním označování názvu odrůdy a ročníku sklizně na vínech bez zeměpisného označení, aby producenti vína z EU mohli uvádět na trh vína typu „Nového světa“ (tj. jediná odrůda révy), a zajistit tak producentům vína EU rovné podmínky se zahraniční konkurencí, 2) zachování a zlepšení systému tradičních výrazů, 3) přizpůsobení politiky ochranných známek, 4) změna jazykových pravidel v odvětví vína pro zajištění větší pružnosti používání jazyků, 5) zajištění ochrany zdraví a spotřebitele a informování spotřebitelů o zdravotních aspektech, 6) poskytnutí veškerých informací o původu výrobku spotřebiteli prostřednictvím příslušných pravidel pro označování vína etiketami pro zajištění zpětné vysledovatelnosti a 7) umožnění poskytování informací o ekologických aspektech produkčních postupů spotřebitelům.

6.3.8. *Propagace a informace*

Některé zúčastněné strany zdůraznily, zejména na semináři konaném dne 16. února, nutnost klást větší důraz na marketing vín. Komise má v úmyslu důrazně prosazovat odpovědnou propagační a informační politiku. Měly by být použity všechny dostupné možnosti stávajících právních předpisů Společenství pro provádění ambiciózních propagačních programů mimo území EU.

Bylo by možné zvážit také informační kampaně o zodpovědné/střídmé konzumaci vína v rámci EU.

6.3.9. *Životní prostředí*

Komise má v úmyslu zajistit, aby reforma režimu v oblasti vína snížila dopady vinohradnictví a výroby vína na životní prostředí. Zejména plánuje minimální environmentální požadavky na odvětví vína týkající se hlavních tlaků z odvětví (obzvláště eroze a kontaminace půdy, užívání přípravků na ochranu rostlin a nakládání s odpady).

6.3.10. *Světová obchodní organizace (WTO)*

Důležitým bodem zásadní reformy bude zajistit, aby byla nová organizace trhu s vínem v souladu se zásadami WTO. Stávající intervenční opatření (spadající do

kategorie „amber box“), která narušují obchod, budou zrušena a v případě dalšího používání opatření vnitřní podpory budou upřednostňována opatření spadající do kategorie „green box“. Stávající zákaz vinifikace dovážených moštů a míšení vín Společenství s víny nečlenských států EU budou přezkoumány ve stejném duchu.

7. TAKZVANÁ NEOPRÁVNĚNÁ A NEDOVOLENÁ VÝSADBA

Bez ohledu na zrušení zákazu výsadby musí hospodářské subjekty a členské státy dodržovat stávající právní předpisy Společenství týkající se takzvaných neoprávněných a nedovolených vinic. Dodržování těchto pravidel je velmi důležité pro fungování stávající společné organizace trhu. Nebudou-li pravidla dodržována, bude Komise (i nadále) přijímat příslušná opatření v rámci postupu schvalování účetních závěrek nebo, bude-li třeba, zahájí řízení pro porušení práva podle článku 226 Smlouvy.

8. DOPAD NA ROZPOČET

Přesné odhady dopadu výše uvedených opatření na rozpočet budou určeny, jakmile budou předloženy formální legislativní návrhy. Finanční dopad však nepřekročí úroveň výdajů za poslední roky.

9. ZÁVĚREČNÉ POZNÁMKY

Komise zastává názor, že zásadní reforma společné organizace trhu s vínem je nezbytná.

Případné provedení těchto změn by mělo vést ke zjednodušení a zlepšení právní úpravy s pozitivními důsledky pro omezení nákladů na řízení a statistické sledování, pro usnadnění provádění a kontrol, tedy pro omezení rizika podvodů a zneužívání veřejných prostředků. Kromě toho by zvýšilo efektivitu řízení poskytnutím vyšší úrovně subsidiarity členským státům, aby si tak mohly zvolit druh opatření, který potřebují k řešení své specifické situace. Reforma podle těchto zásad rovněž výrazně posílí možnost Komise hájit svou politiku na všech mezinárodních fórech, čemuž se hodlá aktivně věnovat.

Komise tímto sdělením vyzývá všechny zúčastněné strany k účasti na otevřené diskusi o budoucí společné organizaci trhu s vínem, která jí pomůže při koncipování návrhů do konce tohoto roku.